

Konutta Faturanın “Yeşili” Yüzde 60 Zamlı Olacak...

YENİLENEBİLİR FATURA OYUNU

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın YETA kısaltmasıyla (Yenilenebilir Enerji Ticaret Anlaşmaları) duyurduğu, kamuoyunda “yeşil tarife” olarak bilenen uygulama, 1 Ağustos 2020 tarihi itibarıyla yürürlüğe girdi. Toptan piyasa için ikili anlaşmalar kapsamında gündeme getirilen YETA, yeni düzenlenmesiyle son kullanıcı gruplarına uygulanacak. Yenilenebilir kaynaklara dayalı yatırımları teşvik etmek amacıyla hayata geçirildiği ifade edilen uygulama kapsamında oluşturulacak yeşil fatura, konutlarda yüzde 60,5 oranında daha bedel tahsil edilmesine neden olacak.

Resmi Gazete’de 26 Mart 2020 tarihinde yayımlanan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yenilenebilir enerji kaynaklarına ve “yeşil tarife” yönelik düzenlemeler gerçekleştirildi. Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun’da de bazı değişiklikler yapan düzenleme 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun ilgili maddesine “yenilenebilir enerji kaynaklarının desteklenmesi amacıyla ayrı tarifeler” ve “Tüketiciler talep etmeleri halinde yenilenebilir enerji kaynaklarının desteklenmesi amacıyla belirlenen tarifelerden faydalanabilir” ibareleri eklendi.

Kanun değişikliğinin ardından Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından mevzuat değişiklikleri gerçekleştirildi. Resmi Gazete’de 24 Temmuz 2020 tarihinde yayımlanan Dağıtım Lisansı Sahibi Tüzel Kişiler ve Görevli Tedarik Şirketlerinin Tarife Uygulamalarına İlişkin Usul

ve Esaslarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kararı ile yeşil tarifeyle ilişkin temel mevzuat değişikliği gerçekleştirildi. Değişiklikle Dağıtım Lisansı Sahibi Tüzel Kişiler ve Görevli Tedarik Şirketlerinin Tarife Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esasların 18 inci maddesine “Yeşil Tarife” tanımı şöyle eklendi:

“6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 17’nci maddesinin 4 üncü fıkrası kapsamında, yenilenebilir enerji kaynaklarının desteklenmesi amacıyla Kurul tarafından belirlenen tarifedir.”

Kararda tüketicinin yeşil tarife için görevli tedarik şirketine başvuru yapması gerektiği belirtilirken, aşağıdaki ibarelere de yer verildi:

“Yeşil tarife, ilgili tüketicinin Yeşil tarifeyi seçmesi durumunda tarife tablolarında yer alan birim fiyatlar üzerinden uygulanır. Tüketicinin yeşil tarifeyle geçme talebini yazılı olarak görevli tedarik şirketine yapar. Tarife değişikliği, talep tarihinin içinde bu-

lunduğu dönem sonundaki endeks tespitleri ile çıkarılacak faturayı takip eden ilk fatura döneminde yerine getirilir. Yeşil tarifeyle geçme talebi bir takvim yılında en fazla iki kez yapılır”
Üreticiye Belge, Faturaya İşaret

EPDK’nın uygulama öncesi web sitesinde yayımladığı duyuruya göre; yeşil tarife uygulaması kapsamında enerji temin etmek isteyen tüketicilerin elektrik faturalarında, söz konusu enerjinin yenilenebilir kaynaklardan üretildiğini gösteren özel bir işaret bulunacak. Öte yandan uygulamaya geçişin hemen ardından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez tarafından tarifeyle yönelik açıklamaların tarifeyle geçen kullanıcılara özel bir sertifika vermesinin planlandığını ifade etti.

Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik tedarik etmek isteyen tüketicilerin kullandıkları enerjinin bu kaynaklardan üretildiğinin şeffaf ve güvenilir bir şekilde tüketicilere kanıtlanabilmesi ise Yenilenebilir

Enerji Kaynak Garanti Belgesi (YEK-G Belgesi) ile sağlanacak. Böylece, şirketler ürettikleri her megavatsaat elektrik için YEK-G belgesi oluşturarak tüketicilerine sağladıkları elektriğin kaynağını ispatlayabilecek. YEK-G belgelerine ilişkin düzenlemenin tamamlanmasının ardından görevli tedarik şirketleriyle birlikte tüm tedarik şirketleri tüketime konu enerjiyi YEK-G belgesiyle sertifikalandırabilecek.

Faturaya Yeşil İşareti Eklenicek

Gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanacak tarifeden enerji kullanmak isteyen tüketiciler, kendi bölgelerinde faaliyet gösteren tedarik şirketlerinden yenilenebilir kaynaklara dayalı elektrik temin edebilecek. Tüketici, söz konusu uygulamaya geçme talebini yazılı olarak görevli tedarik şirketine yapacak. Tarife değişikliği, talep tarihinin içinde bulunduğu dönem sonundaki endeks tespitleriyle çıkarılacak faturayı takip eden ilk fatura döneminde yerine getirilmiş olacak. Tüketiciler bir takvim yılı içinde en fazla iki kere YETA'ya geçme talebinde bulunabilecek. Bu tarifeyi tercih eden tüketicilerin faturalarında, kullandıkları elektriğin temiz kaynaklardan üretildiğini gösteren bir işaret yer alacak. YETA'yı kullanan tüketiciler EPDK tarafından belirlenen tarife bedeli üzerinden faturalandırılırken, fatura kalemlerinde mevcut tarifeye göre herhangi bir fark olmayacak.

Konutta Enerji Bedeli Yüzde 93 Daha Fazla

EPDK tarafından 24 Temmuz 2020 tarihinde yeşil tarifeye esas tablolar da Resmi Gazete'de yayımlandı. Buna göre sanayi, ticarethane, mesken, tarımsal sulama ve aydınlatmada abone gruplarının tümü için "yeşil tarife" bedelleri belirlendi. Ayrıca normal tarifede indirimli olarak faydalandırılan "Şehit Aileleri ve Muharip Malul Gaziler" abone grubuna yeşil tarifede yer verilmemiştir. Yeşil tarifeyi normal tarifeden ayıran en önemli değişiklik ise gündüz, puant ve gece ayrımı yapılmadan tarifenin tek zamanlı olarak yayımlanmasıdır. Vergi, fon ve paylar ve dağıtım bedeli hariç kilovatsaat başına yeşil enerji bedeli 69,9749 kuruş olarak belirlendi. Yeşil tarifede tüm abone grupları için enerji bedeli 69,9749 kuruş olarak tanımlanırken, dağıtım bedelleri ise her abone grubu için normal tarife ile aynı düzeyde tutuldu.

Tek zamanlı tarifeleri kullanan abone gruplarına bakıldığında yeşil tarifenin enerji bedeli bakımında konutlarda yüzde 40,47, ticarethanelerde yüzde 29,1, meskende ise yüzde 93, sanayide ise yüzde 4, genel aydınlatmada ise yüzde 135,1 daha yüksek olduğu görülüyor. (Tablo-1)

Elektrik Mühendisleri Odası'nın (EMO) çalışmalarına göre, dört kişilik bir ailenin asgari yaşam standartlarını

sağlamak için aylık 230 KWh'lik elektrik enerjisi tüketimi yapacağı varsayılmaktadır. EPDK tarafından onaylanan ve 1 Temmuz 2020 tarihinden itibaren uygulanan faaliyet bazlı tarifeye göre yapılan hesaplamada, 230 KWh'lik tüketimin konut faturasına toplamda 163,35 TL olarak yansımaktadır. Yeşil tarife kapsamında açıklanan birim bedellerle yapılan hesaplama göre ise toplam fatura miktarı 262,21 TL'ye ulaşmaktadır. Yeşil fatura, standart faturaya göre enerji bedeli yüzde 93 artarken, dağıtım bedelinde artış olmaması nedeniyle, fatura toplamında artış oranı yüzde 60,5 olarak şekillenmektedir. Yeşil tarifede enerji fonu, TRT payı ve belediye tüketim vergisi de enerji bedeli gibi yüzde 93 düzeyden artmaktadır. KDV tahsilatındaki artış ise yüzde 60,5 düzeyde gerçekleşmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, konuya ilişkin açıklamasında yeşil tarifenin yerli ve yenilenebilir enerjinin kullanımını teşvik etmek ve çevre duyarlılığı fazla olan vatandaşları yenilenebilir enerjiye yönlendirmek için geliştirildiğini ifade ederek, şu bilgileri verdi:

"2002 yılında yenilenebilir kaynaklardan elektrik üretimi yüzde 26 seviyelerinde iken bugün bu sayı yaklaşık yüzde 50 seviyesinde. İnşallah her yıl en az 1.000 MW güneş ve rüzgar kurulu gücünü devreye alma

TARİFELER ARASI ENERJİ BEDELİ KİYAŞLAMASI -AĞUSTOS 2020
Alçak Gerilim (kr/kWh)

Dağıtım Sistemi Kullanıcıları	Yeşil Enerji Bedeli	Perakende Tek Zamanlı Enerji Bedeli	Fark (%)	Perakende Gündüz Enerji Bedeli	Fark (%)	Perakende Puant Enerji Bedeli	Fark (%)	Perakende Gece Enerji Bedeli	Fark (%)
Sanayi	69,9949	49,8371	40,4	50,5096	38,6	82,6627	-39,7	24,5590	-102,9
Ticarethane	69,9949	54,2120	29,1	54,8228	27,7	89,8132	-39,6	26,9823	-100,9
Mesken	69,9949	36,2671	93,0	36,9937	89,2	63,4535	-42,8	15,8339	-129,0
Aydınlatma	69,9949	49,6347	41,0						
Genel Aydınlatma	69,9949	29,6902	135,8						

Tablo-1

4 KİŞİLİK AİLE 230 KWH KONUT FATURASI-TL

Ağustos 2020	Kwh	Yeşil Tarife Birim Fiyat-TL	Standart Tarife Birim Fiyat-TL	Standart Tarife Fatura Toplamı-TL	Yeşil Tarife Fatura Toplamı-TL	Fark Yüzde %
Perakende Enerji Bedeli	230	0,699949	0,362671	83,41	160,99	93,0
Dağıtım Bedeli	230	0,210205	0,210205	48,35	48,35	0,0
Fon ve vergiler hariç fiyat				131,76	209,34	58,9
Enerji Fonu (Yüzde)		1	1	0,83	1,61	93,0
TRT Payı (Yüzde)		2	2	1,67	3,22	93,0
Bel. Tük.Ver. (Yüzde)		5	5	4,17	8,05	93,0
KDV Öncesi Toplam				138,43	222,21	60,5
KDV		18	18	24,92	40,00	60,5
Genel Toplam				163,35	262,21	60,5

hedefimizle bu oranı daha da yukarılara çekeceğiz. Amacımız yenilenebilir enerji yatırımlarında sürekliliği sağlamak ve maliyet avantajını hem üretici hem de tüketici tarafına sunmak.”

Açıklamadan anlaşıldığı üzere, tarifeye geçen kullanıcıların faturasına konulacak bir işaret ve verilmesi planlanan bir sertifika dışında teşvik benzeri bir uygulama yok. Gönüllülük esasına göre tarifeye geçen tüketiciler fazladan fatura ödemeye başlayacakken, geçiş yapmayan aboneler aynı enerji için standart faturalarını ödemeye devam edecek.

YETA Etkisiz Bir Mekanizma

Tarifenin kısa adını aldığı Yenilenebilir Enerji Ticaret Anlaşmalarını (YETA) teşvik etmeyi amaçladığı düşünülebilir. Enerji tedarik şirketlerinin sattıkları enerjiyi YEK-G belgesine sahip üreticilerden

temin etmeye çalışması hedeflenmektedir. Ancak bu durum; beklenenin çok üstünde bakanlığın verilerine göre toplam tüketimin yüzde 50'sinin üstünde tüketimi olan bir abone grubunun “yeşil faturaya” geçiş yapması durumunda söz konusu olabilir. Yenilenebilir enerji talebinin yüksek, üretimin düşük olduğu koşullarda uygulama bir teşvik mekanizması işlevi görebilir. Ancak bu koşullarda YETA kapsamındaki alımlar, piyasa fiyatlarının üzerinde gerçekleşebilir. Ülkemizde çok sayıda santral için yenilenebilir kaynaklara YEKDEM kapsamında verilen alım ve fiyat garantilerinin sonuna yaklaşılmaktadır. Görece düşük üretim maliyetlere sahip bu santraller, YEKDEM kapsamında verilen alım ve fiyat garantileriyle zaten yatırım maliyetlerini çıkarmış, ciddi oranda kârlılık da sağlamışlar-

dır. Etkisiz kalacağı anlaşılan YETA'nın devrede olmadığı mevcut piyasa koşullarında da faaliyetlerini rahatlıkla sürdürebilmeleri gerekir. Elektriğin yaklaşık yarısının artık yenilenebilir kaynaklardan elde edildiği düşünüldüğünde; yeşil faturaya geçiş yapmayanların da önemli bir kısmının yenilenebilir kaynaklardan elde edilen elektriği tüketeceği ortadadır. Yeşil fatura uygulamasının göreceği ilgiye bağlı olarak, enerji tedarik şirketleri eskiye kıyasla fazladan tahsilat yapma olanağı elde edecektir. Bu tarife kapsamında yapılacak satışlardan elde edilecek fazladan gelirin yenilenebilir enerji yatırımlarına aktarılmasına yönelik olarak bir düzenleme yapılmamıştır. Mevcut koşullarda, yeşil tarifenin yenilenebilir kaynakların önemine inanan duyarlı yurttaşlardan fazladan tahsilat yapılmasına olanak sağlamak dışında fonksiyonu yoktur.